

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och staden Karlstad; given Stockholms slott den 24 januari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Harald. Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBLAD, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och staden Karlstad samt anför därvid följande.

Genom brev den 7 december 1906 förordnade Kungl. Maj:t, att Värmlands regemente skulle förläggas till Karlstad, så snart kasernetablissemang för regementet blivit därstädes uppfört, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att, i enlighet med av staden gjorda erbjudanden, sluta avtal med staden angående upplåtelse av mark till plats för kasernetablissemang samt till övningsfält m. m. för regementet Mellan fortifikationsdepartementet och staden slöts i anledning härav ett

den 24 januari och den 6 februari 1907 dagtecknat kontrakt i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. B) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende.

År 1909 blev det för Värmlands regemente avsedda kasernetablissemanget färdigställt och togs i bruk av regementet.

I skrivelse den 23 november 1929 har kasernkommittén framlagt resultatet av mellan kommittén och staden Karlstad förda förhandlingar i anledning av den minskning beträffande Värmlands regementes organisation, som blivit en följd av 1925 års riksdags beslut i försvarsfrågan. Dessa förhandlingar hava lett till avslutandet av en den 21 och den 23 november 1929 dagtecknad överenskommelse mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Karlstads stad, å andra sidan. Ifrågasvarande överenskommelse torde få fogas såsom bilaga (Bil. A) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende.

Kasern-
kommittén.

Kasernkommittén har i nyssnämnda skrivelse anfört följande.

Enligt 1925 års härordning skulle Värmlands regemente bibehållas i Karlstad, men organiseras såsom ett infanteriregemente med s. k. begränsad organisation, omfattande allenast fem utbildningsenheter. Angående innebörden av denna förändring i regementets organisation finge kommittén hänvisa till nedanstående tablå.

Härordning av år	A n t a l							Summa beräk- nade av- lönings- förmåner	Årskon- tingent för värn- pliktiga	Utbild- ningstid för värn- pliktiga (antal dagar)
	Office- rare	Under- office- rare	Man- skap	Musik- per- sonal	Civil- militär per- sonal	Pen- sio- nerad per- sonal	Summa			
1901.....	47	38	267	33	4	—	389	590,000	630	240
1914.....	53	39	204	33	4	—	333	806,000	630	340
1925.....	36	25	118	21	4	4	208	547,000	650	140

¹⁾ Under det s. k. provisoriet från och med 1920 års klass.

Beträffande de i tablå meddelade uppgifterna ville kommittén särskilt framhålla, att i förhållande till 1901 års härordning — varå det mellan kronan och staden angående regementets förläggning upprättade kontraktet vore grundat — medförde 1925 års organisation en minskning av antalet officerare med 11 och antalet underofficerare med 13. Vad musikpersonalen anginge, hade denna enligt 1901 års härordning efter en år 1905 beslutad omorganisation bestått av 11 musikunderofficerare och 22 man, tillhörande manskapet, men skulle enligt 1925 års härordning utgöras av 1 musikdirektör, 5 musikunderofficerare och 15 man, tillhörande manskapet. Musikunderofficerarnas antal minskades alltså med 6, men i stället tillkomme 1 musikdirektör. Jämförelsen mellan de enligt 1901 och 1925 års härordningar utgående avlöningsförmånerna till den fast anställda personalen vid Värmlands regemente, nämnda avlöningsförmåner beräknade i enlighet med de av kommittén antagna grunder, utvisade en minskning med cirka 43,000 kronor.

Att märka vore, att antalet fast anställda befattningshavare i förhållande till 1901 års härorganisation minskats med 181 man.

De prestationer, Karlstads stad fullgjort för Värmlands regemente, framginge av det kontrakt, som upprättats mellan kronan och staden den 24 januari och den 6 februari 1907 angående regementets förläggande till staden. Rörande innehållet i detta kontrakt finge kommittén hänvisa till detsamma (Bil. B.)

Enligt uppgift, lämnad av Svenska stadsförbundet, skulle de uppoffringar, som staden Karlstad efter avtal med kronan påtagit sig i och för Värmlands regementes förläggande till staden, efter stadens dåtida förhållanden hava varit betydande. Staden hade härom anfört bland annat följande. Staden hade inköpt dels egendomen Sandbäcken invid Karlstad för 156,000 kronor, dels ytterligare mark för 111,000 kronor, dels ock den likaledes invid Karlstad belägna egendomen Tallåsen för 50,000 kronor. Samtliga dessa områden hade staden kostnadsfritt ställt till kronans disposition, men sistnämnda fastighet hade visat sig både för kronan obehörlig och för staden utan egentlig användning. Till dessa betydande markinköp hade kommit tvånget att genast uppföra nytt vattentorn jämte behöfliga ledningar, vilket allt uppgått till en kostnad för staden av 151,000 kronor. Vid markupplåtelsen hade dock fästats det villkor, att staden, därest det upplåtna området icke skulle för sitt ändamål behövas, skulle till största delen återfå detsamma med full äganderätt. Även om staden sålunda vid en indragning av regementet åter skulle komma i besittning av den övervägande, om ock ej den värdefullaste delen av den upplåtna jorden och därmed erhålla framtida möjligheter till utveckling, syntes staden dock få vidkännas långvarigt, svårt ekonomiskt avbräck främst genom minskning i skatteintäkter (kommunalutskylderna från befattningshavare vid regementet hade år 1923 uppgått till 42,000 kronor), vidare genom minskning av intäkterna för stadens gas-, elektricitets- och vattenverk (avgifterna för regementet härutinnan hade för år 1922 uppgått till 40,000 kronor) samt slutligen indirekt genom minskning uti handelsomsättningen, vilken minskning ej kunde angivas i exakta siffror. Till belysning i sistnämnda avseende borde dock anföras, att bränslekostnaderna för kasernetablissemanget nämnda år hade uppgått till betydligt över 100,000 kronor, vilka bränslemängder till största delen anskaffats genom affärsmän i Karlstad, att proviantupphandlingarna hade uppgått till 250,000 kronor, varav nog hälften kunde beräknas hava kommit på stadens lott, samt att värnpliktigas avlöningar uppgått till 150,000 kronor, vilka medel säkerligen till största delen förbrukats inom staden. Lade man därtill, att en mängd hantverkare och yrkesutövare samt ett ej ringa antal av småfolket hade sin uteslutande bärning från regementet, funne man, att regementet spelade en stor roll för samhället.

I vederlag för de prestationer, staden fullgjort för regementets räkning, hade staden givetvis åtnjutit betydande fördelar av regementsförläggningen. Alltsedan år 1909, då de för Värmlands regemente uppförda kasernerna blivit färdiga, eller sålunda under en tid av cirka 20 år hade staden kunnat uppbära skatteintäkter från regementets personal. Avlöningsförmånerna till de fast anställda befattningshavarna vid regementet enligt 1901 års härordning — utan det tillägg av 75 procent, varmed höjning skett i den här ovan intagna tablån — hade i runt tal uppgått till 337,000 kronor.

Vid utgången av år 1928 hade folkmängden i Karlstad uppgått till 20,369 personer. Den inkomst, varå utskylder år 1929 utdebiterats till staden, hade belöpt sig till 19,540,000 kronor och det samma år utdebiterade beloppet till 718,830 kronor. Progressivskattens kommunandel hade samma år utgjort 64,118 kronor. Under tiden 1910—1929 hade kommunalskatten i

Karlstad per bevillningskrona varit lägst 6 kronor 50 öre, åren 1913 och 1914, samt högst 9 kronor 25 öre, år 1919. Kommunalaskatten hade de senaste åren, 1927, 1928 och 1929, varit 8 kronor 80 öre per bevillningskrona.

Under förhandlingarna med stadens representanter hade dessa yrkat, att till staden skulle återlämnas vissa delar av de för regementets övningar avsedda markområdena.

Sålunda hade staden velat återfå ett omkring 3 hektar stort område, som låge omedelbart intill stadens egendomar i Klarastadsdelen, för vilka egendomar stadsplan redan vore utarbetad och av byggnadsnämnden godkänd. Detta områdes dräneringsledningar måste dragas över Klarastadsdelen, och området vore så lågt beläget, att dess ytvatten vid utbyggandet av stadsdelen Klara sannolikt komme att ledas till en blivande pumpstation därstädes. Områdets torrläggning genom dylik pumpning komme att verka fördelaktigt även på kronans norr om detsamma belägna, ganska sank mark.

Staden hade vidare önskat få till sig överläten mark, som erfordrades för breddning av den inom stadsområdet belägna delen av den allmänna landsväg, som utgjorde fortsättning å Sandbäcksgatan.

Tillika hade staden önskat få å sig överlätna två omedelbart norr om det stadsplanlagda området samt mellan sagda landsväg och Klarälven belägna jordstycken, i syfte att därmed säkra strandområdets ordnande och förhindra olämpligt bebyggande av detta ur åtskilliga synpunkter ganska ömtåliga stadsparti.

Staden hade slutligen velat få till sig överlätna vissa ytterligare områden, belägna längre norrut mellan berörda landsväg och Klarälven samt i närheten av den staden tillhöriga Borgmästarholmen.

Genom det nu träffade avtalet hade stadens önsknings helt tillmötesgått beträffande det ovan först angivna området ävensom med avseende å mark, erforderlig för breddning av berörda allmänna landsväg. Enligt avtalets § 1 och den till avtalet hörande kartan överläte nämligen kronan ett å kartan med bokstaven A betecknat område om 30,200 kvadratmeter, utgörande del av $\frac{1}{6}$ mantal Södra Sandbäcken, ävensom fyra särskilda å kartan med F 1, F 2, F 3 och F 4 betecknade markområden, avsedda för vägbreddningen och innehållande tillhoppa 21,202 kvadratmeter, vilka utgjorde delar av hemmanen Norra och Södra Sandbäcken.

Området A finge enligt avtalets § 2 icke av staden tillträdas förrän den 1 oktober 1950. Efter ett råmarksvärde av 0,75 kr. per kvadratmeter, skulle området för närvarande kunna anses äga ett värde av 22,650 kronor. Då kronan emellertid utan ersättning disponerade området intill den 1 oktober 1950, syntes nuvärdet av detta kompensationsområde icke kunna sättas så högt som till nyssnämnda belopp.

Den för vägbreddningen avsedda marken, som icke torde i detta sammanhang behöva åsättas visst bestämt värde, skulle staden enligt avtalet äga tillträda den 1 oktober 1930. För att kunna verkställa den avsedda vägbreddningen hade staden i avtalets § 4 tillerkänts rätt att flytta en å de överlätna områdena befintlig bäckfåra på sätt, som den till avtalet hörande kartan utvisade.

Enligt avtalets § 3 skulle staden bestrida alla kostnader för de överlätna områdenas avstyckning, ävensom för erhållande av lagfart å desamma.

Stadens önsknings beträffande de två ovan omförmälda områden, vilka vore belägna omedelbart norr om stadsplaneområdet samt mellan sagda landsväg och Klarälven, hade i avtalet till huvudsaklig del tillgodosetts genom bestämmelserna i § 5. Enligt dessa förbunde sig nämligen kronan att å de två å den till avtalet hörande kartan med bokstäverna B och C

angivna områden icke, utan att byggnadslov därtill lämnats i vederbörlig ordning, utföra andra nybyggnader än landningsbryggor och andra liknande anordningar.

Stadens framställningar i övrigt, d. v. s. beträffande Borgmästareholmen, hade kommittén funnit icke böra vinna bifall.

Över föreliggande förslag till överenskommelse mellan kronan och staden Karlstad hava yttranden avgivits av tjänstförrättande chefen för västra arméfördelningen, efter chefens för Värmlands regemente hörande, samt av arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Myndig-
heternas ytt-
randen över
kasernkom-
mitténs för-
slag.

Från de hörda myndigheternas sida har någon erinran icke framställts mot ett godkännande av den upprättade förslagsöverenskommelsen.

Det föreliggande förslaget till överenskommelse mellan kronan och staden Karlstad innebär, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, i huvudsak, att å staden skola, såsom ersättning i anledning av att Värmlands regemente jämlikt 1925 års härordningsbeslut undergått reducering till s. k. begränsad organisation, utan vederlag med äganderätt överlåtas vissa delar av det utav regementet disponerade övningsfältet, nämligen dels ett område om 30,200 kvadratmeter, beläget omedelbart intill stadens egendomar i Klarastadsdelen, dels ock fyra områden om tillhoppa 21,202 kvadratmeter, avsedda att av staden tagas i anspråk för breddning av den inom stadsområdet belägna sträckan utav allmänna landsvägen i Sandbäcksgatans förlängning. Mot vad sålunda föreslagits har jag icke funnit anledning till någon erinran. På grund härav och då förslagsöverenskommelsen jämväl i övriga delar synes mig vara av beskaffenhet att kunna biträdas av kronan, anser jag mig, i likhet med de hörda myndigheterna, böra tillstyrka, att densamma godkännes från kronans sida.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna förut omförmälda den 21 och den 23 november 1929 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt staden Karlstad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. A).

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Ärje.

Bil. A.

Med anledning av att Värmlands regemente jämlikt 1925 års beslut i försvarsfrågan från och med den 1 januari 1928 erhållit begränsad organisation, träffas härmed mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Karlstads stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Kronan skall utan vederlag med äganderätt till staden överlåta följande markområden, hörande till det av Värmlands regemente disponerade övningsfältet vid Karlstad, nämligen:

1) ett område om 30,200 kvadratmeter av $\frac{1}{6}$ mantal Södra Sandbäcken, vilket område å en av t. f. stadsingenjören i Karlstad Torsten Johnsson den 22 december 1928 upprättad och av stadsingenjören G. Lovén sedermera justerad och kompletterad karta över vissa delar av Värmlands regementes övningsområde utmärkts med ljusbrun färgbeteckning och bokstaven A;

2) fyra områden om tillhopa 21,202 kvadratmeter, utgörande delar av dels $\frac{1}{6}$ mantal Södra Sandbäcken, dels ock $\frac{1}{4}$ mantal Norra Sandbäcken. Dessa fyra områden skola av staden tagas i anspråk för breddning av den allmänna landsväg, som leder norrut i Sandbäcksgatans fortsättning till stadens gräns vid Grava socken, och hava å förenämnda karta utmärkts med röd färgbeteckning och bokstäverna F 1, F 2, F 3 och F 4. Det med F 1 betecknade området innehåller i areal 3,450 kvadratmeter därav området F 1a 3,050 kvadratmeter av $\frac{1}{6}$ mantal Södra Sandbäcken och området F 1b 400 kvadratmeter av $\frac{1}{4}$ mantal Norra Sandbäcken; det med F 2 betecknade området innehåller i areal 180 kvadratmeter av $\frac{1}{4}$ mantal Norra Sandbäcken; det med F 3 betecknade området 9,256 kvadratmeter av sistnämnda hemman samt det med F 4 betecknade området 8,316 kvadratmeter likaledes av sistnämnda hemman.

§ 2.

Mom. 1. Äganderätten till det å kartan med bokstaven A betecknade markområdet om 30,200 kvadratmeter skall övergå till staden den 1 oktober 1930, men staden skall icke äga tillträda området förrän den 1 oktober 1950.

Mom. 2. De i § 1 punkt 2 å staden överlåtna områdena F 1, F 2, F 3 och F 4 skall staden äga tillträda den 1 oktober 1930.

§ 3.

Samtliga kostnader för avstyckning av de markområden, som staden enligt denna överenskommelse skall förvärva, ävensom för erhållande av lagfart å områdena skola bestridas av staden.

§ 4.

I och för den i § 1 omförmälda breddningen av landsvägen skall staden äga rätt att flytta den mellan områdena F 1 och F 2 framrinnande bäcken, så att dess vattenlopp kommer att framgå över området C på sätt kartan utvisar, och att i stället taga den gamla bäckfåran i anspråk.

§ 5.

Kronan förbinder sig att å de två områden, vilka å förenämnda karta utmärkts med grön färgbeteckning och bokstäverna B och C, icke uppföra

nybyggnader utan att stadens byggnadsnämnd därtill givit lov, dock att vad sålunda stadgats icke skall gälla uppförandet av landningsbryggor vid markområdenas strandlinjer eller andra liknande anordningar.

§ 6.

Staden förklarar, att staden i övrigt icke har några ersättningsanspråk att framställa gentemot kronan på grund av den förändring, som inträtt i Värmlands regementes organisation med anledning av genomförandet av 1925 års försvarsordning.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Karlstads stad det andra exemplaret. Stockholm den 23 november 1929.

För kasernkommittén:

JOHAN JÖNSSON.

Sten Grönvall.

Karlstad den 21 november 1929.

För Karlstads stad
enligt stadsfullmäktiges beslut:

J. A. HÅKANSSON.

Elias Westin.

Bil. B.

Kontrakt.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 7 december 1906, varav en bestyrkt avskrift här bifogas, förordnat, att *Kungl. Värmlands regemente* skall förläggas till *Karlstad*, så snart kasernetablissemang för regementet blivit där uppfört, ävensom bemyndigat Kungl. arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet att, i enlighet med av staden gjorda erbjudanden, sluta avtal med staden angående upplåtelse av mark till plats för kasernetablissemang samt till övningsfält m. m. för regementet, har emellan Kungl. arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, å ena, samt staden Karlstad, å andra sidan, träffats följande avtal.

1:o.

Staden Karlstad upplåter härigenom till Kungl. Maj:t och kronan, utan ersättning, med full äganderätt samt gravationsfritt det å bifogade karta med röda linjer omslutna området tillika med därtill hörande strand- och vattenrätt — dessa rättigheter dock så begränsade, att de ej sträcka sig utöver nyssnämnda röda linje — samt å området befintliga byggnader, som nu tillhöra eller komma att tillhöra staden, och skog, att användas till plats för kasernetablissemang och övningsfält för ett infanteriregemente med rätt för kronan att tillträda den till kaserntomt avsedda, å kartan med grön begränsningslinje omslutna marken genast efter detta avtals slutande samt

övrig mark, med undantag av det i tredje punkten av detta moment omförmälda området, senast den 14 mars 1908.

Med hänsyn därtill, att Klarälven utefter det avträdda området ligger inom stadens hamnområde, skall dock staden äga rätt att efter därom två månader förut gjord anmälan hos vederbörande fortifikationsbefälhavare inom kronans vattenområde vidtaga de åtgärder, vilka för vattendragets uppränsning och ordnande kunna komma att erfordras, dock så att genom dessa åtgärder ingen skada tillfogas kronan.

Staden förbehåller sig på grund av åtagna förpliktelser att få för tiden intill den 14 mars 1913 disponera det område, vilket begränsas i söder av övningsrådets gräns mot staden, i öster av Klarälven, i väster av landsvägen och i norr av en rak linje från landsvägen till Klarälven utefter norra sidan av Oscar Engströms tomtplats, dock får detta förbehåll icke utgöra hinder för de i mom. 6 här nedan omförmälda arbeten.

De å området befintliga, staden tillhöriga byggnader, vilka icke erfordras för något kronans behov, skola senast två månader efter därom gjord framställning utan kostnad för kronan vara av staden bortförda.

Staden äger rätt att efter anvisning av fortifikationsbefälhavaren senast två månader efter av denne därom gjord tillsägelse avverka den skog, som för byggnadsarbetets utförande behöver borttagas från den blivande kasern-tomten, samt att, likaledes efter anvisning av fortifikationsbefälhavaren, före våren 1909 avverka den skog, vilken för övningsfältets iordningställande kan ifrågakomma att bortföras, dock med skyldighet att, vad denna senare beträffar, före hösten 1909 hava uppbrutit stubbar och fyllt efter desamma uppkomna hålor samt bortfört toppar och grenar.

2:o.

Därest de områden, vilka skola till Kungl. Maj:t och kronan upplåtas icke kunna genom frivilliga avtal av staden för nämnda ändamål förvärfvas utan måste i den ordning, som stadgas i nådiga förordningen angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov den 14 april 1866, för kronans räkning förvärfvas, äger staden att genom vederbörande myndighet på egen bekostnad för kronans räkning exproprieras sagda områden; skolande den mark, som på grund härav kan komma att exproprieras, av ägare avstås den 14 mars 1908.

Sedan kronan numera inköpt hela hemmanet Norra Sanna, skall staden för den del av hemmanet, som är belägen inom den röda begränsningslinjen, gottgöra kronan med 10,000 kronor.

3:o.

Alla erforderliga handlingar för vinnande av lagfart å ifrågavarande områden, i den mån de icke genom expropriation eller köp av kronan förvärfvats, skola av staden kronan tillhandahållas.

Kostnaderna för lagfarten bestridas av kronan ensam.

4:o.

För den händelse det enligt mom. 1:o med äganderätt upplåtna området icke längre skulle behövas till förläggning av ett infanteriregemente eller annat truppförband av motsvarande storlek, förbinder sig Kungl. Maj:t och kronan att till staden utan kostnad för denna med full äganderätt överlåta

de till övningsplats enligt mom. 1:o utsedda områdena, ävensom att på enahanda sätt överlåta till staden den del av kasernområdet, som är belägen öster om en å kartan med gul färg uppdragen gränslinje.

5:o.

Staden åtager sig att utan kostnad för kronan, ett år efter därom gjord framställning, hava till kaserntomtens gräns framdragit ledningar för vatten och belysning samt att, därest kronan så önskar, tillhandahålla regementet vatten, elektrisk ström och gas, allt till samma pris, som betalas av större avnämare inom staden; skolande staden, om så blir erforderligt, vidtaga sådana ändringar i sitt vattenverk, att vattentillgången såväl i avseende på mängd som tryck blir tillräcklig även i händelse av eldsvåda inom kasernbyggnaderna.

Skyldighet för staden att på sätt ovan är nämnt framdraga envar av dessa ledningar inträder dock blott i det fall, att kronan samtidigt med tillsägelse härom förbinder sig att under tio års tid av staden taga sitt behov för etablissemangt av det vatten, den gas eller elektriska ström, som serveras genom ovannämnda ledningar.

6:o.

Staden medgiver Kungl. Maj:t och kronan att i enlighet med föreskrifter, vilka lämnas av stadens hälsovårdsnämnd, anordna avlopp och i Klarälven nedleda avloppsledningar.

7:o.

Staden medgiver, att militärövningar må utan ersättning äga rum å all staden tillhörig betesmark ävensom å annan stadens utmark, som ej är upplåten till enskilt bruk, med undantag för Mariebergsskogen och Kanikenäs-holmen eller andra blivande stadsparker, sedan desamma för dylikt ändamål tagits i anspråk.

Vidare medgiver staden, att militärövningar må äga rum å den icke odlade delen av Borgmästareholmen, ävensom att badplatser därstädes må för regementet anläggas. Kronan må icke hindra allmänheten att begagna den nuvarande vägen över det till kronan upplåtne området till Borgmästareholmen.

8:o.

Staden förbinder sig att, så långt utrymmet, efter omprövning av hälsovårdsnämnden, medgiver, mot stadgad ersättning till vård å sitt epidemisjukhus mottaga jämväl regementet tillhöriga, epidemiskt sjuka värnpliktiga.

9:o.

Sedan regementet blivit förlagt till Karlstad, skall staden äga rätt att vid inträffande eldsvåda efter anmälan utan ersättning erhålla all den hjälp, som kan lämnas av regementets i eller invid garnisonsorten hemmavarande styrka.

Av detta kontrakt äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. arméförvaltningen erhållit det ena och staden Karlstad det andra.

Stockholm den 6 februari 1907.

För Kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement:

G. C:SON BERGMAN.

C. SÖDERBAUM.

/Axel Göransson.

Karlstad den 24 januari 1907.

För stadsfullmäktige i Karlstad:

Namn oläsligt.

Drätselkammarens ordförande.
